

Kmečka trgovina

Živina

Cena goveje živine bo tudi v letošnjem letu predvsem odvisna od izvoza. V tem pogledu je pričakovati, da bo izvoz v nekdanjo Avstrijo nekoliko nazadoval, in sicer zaradi drugih deviznih predpisov, s katerimi bo trgovanje oteženo. Pač pa bo verjetno živahnejši izvoz v Italijo. Tja je izvažala veliko živine Avstrija, ki je potem krila potrebe svojega notranjega trga z nakupi v naši državi. V bodoče pa bodo živino iz bivših avstrijskih dežel smeli prodajati samo v Nemčiji. Opaža se že živahnejše zanimanje italijanskih uvoznikov za našo živino, kar se je videlo ob priliki zadnjega sejma na Reki. Poleg tega pa se bo najbrž znižal izvoz živine v Italijo iz Mažarske, ker bo Nemčija, ki je postala sedaj neposredni mažarski sosed, zvišala kontingent za uvoz mažarske živine. Vse to vzbuja pri naših živinorejcih upanje, da se živinske cene ne bodo tudi letos znižale, morda bodo celo nekoliko nategnile.

Zaenkrat so bile dosežene na zadnjih sejmih sledeče cene:

Maribor. Debeli voli 4.50—5.25 din, poldebili 4—4.50, plemenski 4.75—5.50, bikji za klanje 3.50 do 4.25, klavne krave debele 4—4.50, plemenske 4—5, krave za klobasarje 2—2.25, molzne 3.50 do 4.50 din, mlada živina 4.30—5.25, teleta 5 do 7 din.

Ptuj. Voli 4.50—5.50 din, krave 2—4 din, bikji 4—4.70 din, junci 4—4.80 din, telice 4—5.50 din, teleta 6 din.

Črnomelj. Voli 5—6, 4—4.75 din, junci 5—6, 4—4.70 din, krave 3.25, 3.50, 4.50 din, teleta 5.25 do 5.75, 6—6.50 din.

Kranj. Voli 6, 5.50 in 5.25 din, telice 6, 5.50 in 5 din, krave 5.25, 4.50 in 3.50 din, teleta 7.50 in 6.50 din.

Radovljica. Voli 5—5.75 din, krave 4—4.50 din, telice 4.50—5 din, teleta 7—7.50 din.

Podčetrtek. Voli 5 in 4 din, telice 5 in 4 din, krave 4 in 3 din.

Zdole pri Brezicah. Voli 4.50—5.50 din, krave 3.50—4.50 din, junci 3.50—4 din.

Mengeš. Voli 5.25, 4.75 in 4 din, krave plemenske po 3000 do 3500 din, ostale po 2000 do 2800 din komad.

Svinje

Cena svinjam raste. Porast cen je posledica velikega povpraševanja po svinjah za rejo. Pričakuje se namreč, da bomo lahko prihodnje jesen izvažali veliko več pitanih svinj in slanina v Nemčijo kakor smo izvažali doslej. Zaradi tega se previdni izvozniki pitanih svinj že sedaj zalagajo z rejnim blagom, dokler ga dobe še po primerni ceni. Cena pitanih svinjam je v Sremski in na Hrvaškem nenavadno poskočila. Tudi slanina se je občutno podražila. Pri nas raste predvsem cena mladih prašičkov, pa tudi svinj za rejo.

Na mariborskem sejmu so se prodajali mladi prašički 5—6 tednov stari po 85—105 din, 7—9 tednov 110—120 din, 3—4 mesece 145—190 din, 5—7 mesecev 240—380 din, 8—10 mesecev 410 do 480 din, eno leto stari 710—810 din, 1 kg žive teže se je prodajal po 6.50—7.75 din, 1 kg mrtve teže pa po 8.50—11.25 din. Kupčija pa je bila zelo slaba, ker so prodajalci držali precej visoke cene, dočim se kupci zaenkrat še niso mogli odločiti, da bi po tej ceni kupovali. — Na ptuškem sejmu so prodajali imetje pršutarje 6.75—7.50 din, debele svinje 8—8.50 din, plemenske 6.25 do 6.50 din, mladi pujski 70—130 din. — V Kranju so bile cene špeharjem 10.25 din, pršutarjem 7 do 8.50 din, pujski 7—8 tednov stari 170—200 din komad. — V Črnomlju je bila cena prašičkov 8—10 tednov starih 380—440 din komad. — V Kamniku so prodajali 7 tednov stare prašičke 180—200 din, 3—4 mesece 300—350 din, plemenske svinje 800—1000 din komad.

Mariborski trg

Na mariborski trg 26. marca so pripeljali 50 komadov zalkanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12—14 din, slanina 13—15 din. Kmetje so pripeljali en voz sena 55, dva otave 50 in en voz stame 30, 56 voz krompirja 1—1.50 (italijanski 1 kg 6 din) ter 35 vreč čebule 3—4 din. Česen

5—8 din, zelje 1—4, kisto zelje 5 din, kisa repa 2 din, karfiola (1 kg) 8—10, hren 7—8, glavata solata (1 kg) 14, 1 kg endivije 10, inozemski grah v stročju 14 din. Jabolka 4—8, suhe slive 10—14, celi orehi 7—8, luščeni 22—24 din. Na trgu je bilo šest vreč pšenice 1.75—2 din, sedem rži 1.75—2, devet ječmena 1.50—1.75, 11 koruze 1.25—1.50, osem ovsa 1—1.25, sedem prosa 1.50 do 1.75, šest ajde 1—1.25, pet prosenega pšena 3—4 din, štiri ajdovega pšena 4—5, deset fižola 1.50—2.50 din. Mleko 1.50—2 din, smetana 10, sirovo maslo 30—32, jajca 0.40—0.60 din. Prinesli so 302 kokoši 18—25 din, 436 piščancev 35—65, 13 puranov 35—60, osem rac 18—20, deset kozličev 40—60, 18 domačih zajcev 10—20 din.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Odsvetovan nakup hiše — stroški notarske pogodbe. T. A. Lastnica hiše Vam ponuja hišo v nakup, ker ima nevrščnosti z najemniki. Sosed Vam nakup odsvetuje, češ, da boste radi tega imeli smolo na sodišču. — Ne uvidimo utemeljenega vzroka, ki bi govoril proti nakupu hiše. Neprijetnim najemnikom lahko v zakonitem roku odpoveste najemno pogodbo; s prodajalko pa sklenite pogodbo, v kateri si zavarujete njeno jamstvo, da ni kaj davščin v zaostanku, da bo eventualna neprevzeta bremena zbrisala pred plačilom kupnine in podobno. Pri sodišču kupoprodajne pogodbe ne morete skleniti, marveč sodišče le overi podpis prodajalke. Pogodbo bi sicer lahko sami napisali doma, ker zadošča, da je točno določen predmet (vlozna številka in kat. občina) in kupnina ter dovoljenje prodajalke, da se lastniška pravica od nje prepiše na Vas. Seve je zanesljivejša, da pogodbo sestavi pravnik. Notarska tarifa za pogodbo samo bi znašala pri vrednosti 57.000 din 470 din (brez taksa). Prošnjo za dovoljenje prenosa od strani zemljiškoprometne komisije lahko napravite sami, odnosno jo daste na zapisnik pri sodišču na uradni dan. Enako lahko sami predlagate pri zemljiškoprometnem uradu, da se lastnina prepiše na Vas. — Opozarjamo Vas, da morate prenosno takso plačati najkasneje v 14 dneh po sklenitvi pogodbe.

Podčastniške šole. M. širec. Zanimajo Vas, kake podčastniške šole imamo in kakšni so pogoji za sprejem v posamezne. — Podčastniških šol je več, in sicer za pehoto, konjenico, topništvo, inženjerijo, mornarico, nadalje obstoja pri vojnotehničnem zavodu obrtna šola ter mašinska šola mornarice. Baš sedaj je razpisan natečaj za sprejem gojencev v pehotno podčastniško šolo v Beogradu, in sicer je treba napraviti prošnje do 20. aprila na poveljnika pristojnega vojnega okrožja. Priložiti je treba domovnico, krstni list (gojenec mora biti najmanj 18 let star in ne več ko 21 let), dokazilo o dovršeni osnovni šoli, navrstveno spriclevalo, dovoljenje staršev, oziroma varuha, da sme prosilec stopiti v šolo, in samski list. — Razpisi za sprejem v druge šole se objavljajo v Službenem vojnem listu, pa tudi v dnevnem časopisu, ter so na vpogled na okrajnih glavarstvih ter pri večjih občinah.

Sprejem podkovskega mojstra v vojaško delavnico. A. Straser. Vprašate, pod katerimi pogoji bi bil Vaš sin, ki je izučen kovač in absolut civilne podkovske šole, sprejet kot podkovski mojster v vojaško delavnico. — Vložite prošnjo na poveljstvo vojnega okrožja, zaenkrat brez dokumentov, in navedite vse potrebne podatke. Ne zdi se nam pa verjetno, da bi Vašega sina sprejeli, ker že dalj časa vojaški zavodi ne sprejemajo rokodelcev in obrtnikov iz vrst civilnega prebivalstva, ko imajo na razpolago dovolj absolutiranih gojencev iz svojih lastnih zadevnih šol.

Spor o svojstvu dolžnika v času zadolžitve ter njegovem gnotnem položaju. F. Brieman pri Sv. P. V letih 1927 do 1930 ste izposojevali dolžniku razne zneske, od teh 13.000 din v času, ko je dolžnik oddal svojo kmetijo v najem. Občina pa je izstavila dolžniku potrdilo, da je zaščiten kmet in da je bil kmet tudi ob času, ko so posamezni dolgov nastali. — Predlagajte pri sodišču, naj preizkusi resničnost potrdila ter ga razveljavi, ako dolžnik ni dal kmetije v najem le zaradi bolezni ali drugih neuklonljivih zadržkov. Zoper sklep okrajnega sodišča imate pravico pritožbe še na okrajno sodišče. — Kar se

Denar

Na denarnem trgu je prinesla veliko zmedo priključitev Avstrije Nemčiji. Avstrijska valuta — šiling —, ki je bila dosedaj zaradi dobre podlage zelo čvrsta, se je naenkrat zamajala. Nemčija bo šiling polagoma nadomestila z marko ter je že določila kurz 1 marka je 1.50 šilinga. V inozemstvu pa se je vrednost šilinga zelo omajala. Zmeda je še večja, ker Nemčija ne dovoljuje uvažati v Avstrijo šilingov v papirju, temveč samo v srebru in še te v omejeni količini. Srebrni šilingi imajo zaradi tega visok kurz, papirnate pa banke kupujejo jedva po 6 din.

Ostale valute izkazujejo sedaj sledeči kurz: ameriški dolar 47.25 din, kanadski dolar 46.75 din, francoski frank 1.50 din, italijanska lira 2.02 din, češka krona 1.52 din, švicarski frank 10.90 din.

tiče vprašanja, ali je dolžnik v boljšem gnotnem položaju nego VI, smatramo z ozirom na podatke, ki ste nam jih poslali, da mora sodišče izreči, da je dolžnik v boljšem gnotnem položaju. Ako okrajno sodišče ne bi Vašemu predlogu ugodilo, se morete pritožiti na okrajno sodišče. Kakor vidite, bi morali v varstvo svojih pravic storiti dva različna, točno določena predloga ter bi moralo sodišče odločiti o vsakem posebej. Poglejte na sodišču, odnosno vprašajte g. sodnika, ali vsebuje Vaš »prizave«, ki ga omenjate, oba navedena predloga; ako ne, napravite dopolnjujočo vlogo.

Pravice nezakonskih mater in otrok. I. Rihtarč v Z. Na vsebino pravic ne vpliva, ali je nezakonski oče samski ali oženjen. Nezakonski otrok ima pravico terjati od očeta prehrano, vzgojo in oskrbo, in sicer primerno premoženju očeta. V kolikor nezakonski oče ni v stanu skrbeti za otroka, pade obveza na nezakonsko mater in po tej na starše nezakonske matere. — Nezakonska mati ima pravico terjati stroške poroda ter stroške njene oskrbe za prvih šest tednov po porodu; ako so radi poroda bili potrebni še nadaljnji izdatki, mora nezakonski oče tudi slednje povrniti. Terjatve nezakonske matere zastarajo s pretekom treh let po porodu.

Oče in pravica do haskov otrokove dedščine. Isti. Ob smrti matere je otrok podedoval njeno posestvo, očetu pa so bili prisojeni haski posestva do njegove smrti. Vprašate, ali je to pravilno in zakaj ni očetovo hasnovanje omejeno le do polnoletnosti otroka. — Točnega odgovora Vam ne moremo dati, ker je Vaša informacija pomanjkljiva. Ne vemo, ali ni pokojna mati morda sama poslednjevoljno odredila navedeni način dedovanja. Otrokov nujni delež znaša le tri osminke cele zapuščine, zakoniti dedni delež pa tri četrtine. Vsekakor je moral otroka zastopati pri zapuščinski razpravi, odnosno dogovoru kolizijski skrbnik in je moralo sodišče dogovor odobriti, katero odobritev bi bilo gotovo odklonilo, ako bi bila v škodo nedoletnega dediča.

Plačilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni. P. J. v U. Navedene stroške bi moral praviloma trpeti vsak obtoženec, ki je obsojen na kazen. Izteljajo pa se samo v toliko, v kolikor ne bi bila s tem po izprevidnosti sodišča ogrožena prehrana obtoženca ali ne bi bil obtoženec zadržan, izpolniti dolžnosti, da povrne škodo oškodovancu ali vzdrževati svojo rodbino ali sorodnike, ki jih je zavezan vzdrževati. Sodišče je gotovo že v sodbi izreklo, ali so stroški izterljivi ali ne, eventualno, da so le pri enem izterljivi. Žal se ne ozira na to, da ima obsojenec še šest otrok, ki še niso dobili dote, odnosno bi jo radi dobili. Tudi »nujnih deležev« ne morete vknjižiti, ko oče še živi. Zastavnoopravno morete učinkovito zavarovati le take svoje zahteve, ki so obstojali pred obsodbo; kake eventualne poznejše dogovore pa bi finančna prokuratura lahko spodbijala, v kolikor bi se s tem prikrajšalo državo pri izterjavi gor navedenih stroškov. — Obsojenca sedaj postaviti pod kuratelo ne bi nič pomagalo, neglede na to, da niso podani za to potrebni razlogi. — Ženi obsojenca ni treba iz svojega premoženja ničesar plačati za obsojenca. — Stroške kazenskega postopanja morata plačati oba obsojenca nerazdelno, stroške izvršitve kazni pa vsak zase. — Zavarovalnica je opravičena zahtevati povračilo škode, ki jo je utrpela vsled kaznivega dejanja, seve le od krivcev, ne pa tudi od žene ali matere krivca.

Zavarovanje poljedelskih strojev pri OUZD.
B. F. v S. Imate mlatilnico na gepl ter bi morali od leta 1931 plačevati letno 10 din zavarovalnega prispevka Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. Leta 1933 je padel Vaši hčerki pri delu omet v oko, vsled česar je morala sedemkrat k zdravniku, niste pa takrat zadeve prijavili pri OUZD, ker za leti 1932 in 1933 niste še plačali zavarovalnih prispevkov ter ste vsled tega smatrali, da nimate pravice zahtevati zdravniške oskrbe, odnosno povrnitev zdravniških stroškov od navedenega urada. Leta 1934 pa je OUZD zahteval od Vas plačilo zaostalih prispevkov in ko ste v pobot uveljavljali zdravniške stroške, ki ste jih imeli leta 1932, Vam je OUZD odgovoril, da je Vaš zahtevek zastaral, ker ga niste uveljavili v teku enega leta. Vprašate, ali ne velja enaka pravica za vse in ali ni tudi zahtevek OUZD na plačilo starih prispevkov, ki ga uveljavlja sedaj ponovno zoper Vas in druge posestnike celo do leta 1931 nazaj, že zastaral. — Po predpisih Zakona o zavarovanju delavcev res zastara pravica zavarovanca do podpor, ako se je ne uveljavi v enem letu od dospelosti. Na drugi strani pa zastarajo terjatve OUZD šele v petih letih od dne, ko se je (Vam) vročil plačilni nalog. Ako se pa plačilni nalog ni vročil v treh letih od konca tistega leta, ko je terjatev dospela, tedaj je terjatev zastarala že v tem času. Opozarjamo Vas, da je banovina prevzela plačevanje prispevkov za mlatilnice počenši s 1. januarjem 1937.

Hasnovanje prodane, a še ne prepisane zemlje.
P. Rajh pri V. N. Več posestnikov je odkupilo graščinsko zemljo, na kateri so imeli skupno pašno pravico. Komisija za agrarne operacije je izvršila razdelbo navedene zemlje med posamezne kupce-posestnike. Eden izmed teh ste Vi, ki ste svoj delež že prodali naprej, še preden se je lastnina v zemljiški knjigi prepisala na Vas. Kupoprodajno pogodbo ste napravili doma, kupec ima plačati polovico kupnine takoj, drugo polovico pa, ako se zadeva uredi; kdaj ima kupec prevzeti plačilo davkov in hasnovanje kupljene zemlje, se ni določilo. Nastal je spor, kaj pomeni »ureditev zadeve«, kdaj je kupec dolžan plačati ostanek kupnine, kdaj plačati davke in pričeti s hasnovanjem kupljene zemlje, kdaj morate izročiti kupcu listino, sposobno za prenos lastnine. — Ker je ustno sklenjena kupoprodajna pogodba že obvezna, sme kupec vsak čas zahtevati od Vas pismeno pogodbo, v kateri dovoljujete prepis lastnine na njegovo ime in svoj podpis date overoviti. Ni važno, ali ste sami že vpisani v zemljiški knjigi kot lastnik

prodanega zemljišča; glavno je, da posedujete listino, temeljem katerih ste upravičeni zahtevati vključbo lastninske pravice na svoje ime, ter te listine izročite kupcu. Kupec bo potem temeljem teh listin in pa z Vami sklenjene kupoprodajne pogodbe zamogel doseči prepis lastninske pravice neposredno na svoje ime. — Pravično je, da plača kupec ostanek kupnine takrat, ko je lastnina že nanj prepisana, ali ima vsaj v rokah vse listine, temeljem katerih je upravičen takoj predlagati, odnosno doseči prepis lastnine nanj. — Kar se tiče hasnovanja, bi naj zemljišče hasnoval tisti, ki ga je, odnosno v kolikor ga je že plačal in ki nosi tudi javne davke (davščine). Ako je kupec plačal polovico kupnine, si pač hasnovanje delita, ali pa — ako se plačane polovice ne smatra le kot nadavka in deljeno hasnovanje ni primerno — pišite kupcu v dobro obresti že plačane kupnine ali vrednost polovice haskov.

Vpoštevanje gozdov po zadnji izpremembi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. L. L. P. Vprašate, katere gozde ima v mladih navedena uredba, in ali smatra ta uredba za gozd, odnosno orno zemljo tudi posekan gozd, kjer raste šele štiri leta star mladi les, ki ne donša nikakih koristi. — Zal citirana izprememba uredbe ne dela nikake razlike med starim in mladim lesom, odnosno posekanim gozdom. Banski svet je sicer predlagal resolucijo, naj se uredba v toliko spremeni, da se bodo kot orna zemlja vpoštevali samo tisti gozdovi, ki imajo tolikšen katastrski donos, kakor ga ima orna zemlja. Za sedaj pa velja sledeče: Ako imate z gozdom vred preko 50 ha za obdelovanje sposobne zemlje, Vam ne pritiče znižanje po členu 24 uredbe, o katerem pravite, da bi ga radi dosegli, marveč morate odplačati svoj dolg takole: skupna vsota dolga, izračunana po členu 4 (o katerem smo že ponovno pisali), toda brez vsakršne znižbe, se razdeli na skupno število hektarov za obdelovanje sposobne (orne, tudi gozdov) zemlje in morate odplačati tisti del dolga, ki odpade na 50 ha, če znaša dolg na 1 ha več kot 3000 din, v 15 letih, če pa znaša dolg na 1 ha 500 do 3000 din, v 10 letih, a 4% obrestni od 26. septembra 1936, v enakih letnih obrokih, katerih prvi je dospel dne 15. novembra 1936; za dolg, ki odpade na preostali del posestva (čez 50 ha), pa ne veljajo ti predpisi.

Sezonski delavci. F. Smole v B. Vašo prošnjo za raznovrstne podatke, tišče se sezonskih delavcev, smo poslali v rešitev g. Kerecu Jožefu, šefu borze dela v Murski Soboti, ki je glavni organizator sezonskih delavcev.

Matjažek je zajokal. Močno se je prestrašil.

Prav nič ju ni motilo, da je bil njun jetnik slaboten deček. Veeslo sta se krohotala in ga zvezala z vrvjo. Potem sta odvezala še konja, nakar so krenili proti gradu. »Haha!« se je režal brkati birič, »na lep način sva zaslužila tri cekine! Prebito bo še moče v mojem želodcu!« — »K-k-kaj p-pa konj, a?« je rekel drugi in si pomel roke. Matjažek pa je jokalo. Surovo sta ga suvala, zdaj-zdaj ga je kateri oplazil z vrvjo.

(Dalje prihodnjič)

USEKAL SE JE...

Čiv-čiv-čiv-čiv!
Nam tudi malo daj!

Konj se je razjezil:
»Hej, mrhe!«

Vrabci so veseli
koruzo zobali...

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Nočne ptice so prhutale med vejami in ropale tuja gnezda. Razločno je čul plašno prhutanje in jok napadenih ptic. Srce se mu je krčilo. Napenjal si je možgane in koval načrt, kako dobiti očeta, če ga ni med mrtvimi... Oh, gotovo ga ni...! Nič pametnega ni iztuhlat. Preslab je, da bi

12

prevrnil grajske zidove. Zajokal je v nemoč. Ni pa videl dveh temnih senc, ki sta se mu kradoma bližali...

Bila sta dva biriča, grajska hlapca, ki sta z gradu opazila ogenj. Oborožila sta se in se podala v gozd, misleč, da se tamkaj skrivajo še ostanki razbite kmečke vojske. Grof je namreč razpisal nagrado — tri cekine za živo glavo. Tiho sta se plazila od drevesa do drevesa. Ob ugodnem trenutku pa sta planila in ga prijela.